

Vergaderjaar 2024–2025

36 600 XX

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Asiel en Migratie (XX) voor het jaar 2025

A

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ASIEL EN MIGRATIE

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 november 2024

Bijgaand ontvangt u een afschrift van de brief aan de Tweede Kamer over de planning van wetgeving op het gebied van asiel en migratie. De Minister president heeft tijdens de algemeen politieke beschouwingen van 8 oktober toegezegd dat u een afschrift ontvangt, deze toezegging doe ik met deze brief af.

De Minister van Asiel en Migratie,
M.H.M. Faber – van de Klashorst

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ASIEL EN MIGRATIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 november 2024

Tijdens het commissiedebat Vreemdelingen- en asielbeleid van 12 september 2024 en tijdens de behandeling van de begroting Asiel en Migratie op 7 november 2024 heb ik toegezegd uw kamer te informeren over de planning van de diverse wetgevingstrajecten voortkomend uit hoofdstuk 2 van het regeerprogramma. Met deze brief doe ik deze toezegging gestand. Daarbij betrek ik tevens de wetgeving die is aangekondigd in de brief van 25 oktober 2024.¹ Daarnaast informeer ik u over de afdoening van de motie van het lid Rajkowski.²

Asielnoodmaatregelenwet

In de brief van 25 oktober heeft het kabinet een **asielnoodmaatregelenwet** aangekondigd om de asielketen per direct en duurzaam te ontlasten en de instroom te verminderen. In deze asielnoodmaatregelenwet wordt de geldigheidsduur van een asielvergunning voor bepaalde tijd teruggebracht van vijf naar drie jaar³ en worden bovendien de volgende maatregelen genomen:

- afschaffen van de asielvergunning onbepaalde tijd;
- verruimen van de mogelijkheden tot ongewenstverklaring na een veroordeling;
- schrappen van de voornemenprocedure;
- schrappen van de mogelijkheid tot nareis met meerderjarige kinderen en ongehuwde partners;
- invoeren van een strengere toets voor nieuwe feiten en omstandigheden;
- invoeren van een verwijtbaarheidstoets bij opvolgende aanvragen; en
- afwijzen van aanvragen als kennelijk ongegrond als vreemdelingen niet op gehoor verschijnen.

De asielnoodmaatregelenwet wordt zo snel mogelijk uitgewerkt. Het wetsvoorstel wordt nog dit jaar voorgelegd voor advies en uitvoeringstoetsen. Om dit wetsvoorstel vervolgens zo snel mogelijk bij de Tweede Kamer in te dienen, wordt nog dit jaar spoedadvies gevraagd bij de Afdeling advisering van de Raad van State.

Asielcrisiswet

In aanvulling op de asielnoodmaatregelenwet, bereid ik een **asielcrisiswet** voor. Daarmee is het kabinet voornemens om aanvullende maatregelen te nemen om de acute asielinstroom en opvangcrisis te bestrijden. Ik ben voornemens om de maatregelen die in dit kader in het regeerprogramma worden genoemd op te nemen in een samenhangend pakket van maatregelen en wetgeving, dat eveneens met voorrang wordt voorbereid. Parallel aan deze asielcrisismaatregelen wordt met een separaat wetsvoorstel de Spreidingswet ingetrokken. Dat wetsvoorstel wordt in het eerste kwartaal van 2025 voor advies en uitvoeringstoetsen voorgelegd.

¹ Kamerstukken II 2024/25, 19 637, nr. 3304.

² Kamerstukken II 2024/25, 19 637, nr. 3291.

³ Dit onderwerp wordt ook al geregeld in een wetsvoorstel tot aanpassing van de duur van de vergunning voor bepaalde tijd, dat nu voor behandeling in de Tweede Kamer ligt (Kamerstukken II 2020/21, 35 691, nr. 2). Bezien wordt of dit wetsvoorstel wordt gehandhaafd.

Afschaffen rechterlijke dwangsom

Op dit moment wordt onderzocht of het juridisch toch mogelijk is om de **rechterlijke dwangsom** af te schaffen. U wordt hierover zo spoedig mogelijk nader geïnformeerd.

Asielhervormingspakket

De implementatie van het **Europees Asiel- en Migratiepact** is essentieel voor het beperken van de instroom in Nederland. Op dit moment wordt gewerkt aan een wetsvoorstel ter implementatie van een negental verordeningen en een richtlijn. In het kader van deze implementatie wordt tevens gezien hoe de asielprocedure kan worden verkort en versoberd tot het Europese minimum. Consultatie van dit wetsvoorstel is voorzien voor december 2024. Indiening van dit wetsvoorstel bij de Tweede Kamer na advisering door de Raad van State is voorzien in de eerste helft van 2025. De implementatie moet in juni 2026 zijn voltooid.

Andere wetsvoorstellen

Het wetsvoorstel tot **invoering van het tweestatusstelsel**, met voorwaarden op het gebied van gezinshereniging, wordt in het najaar voor een korte periode voorgelegd voor advies en uitvoeringstoetsen en vervolgens nog dit jaar voor advisering naar de Raad van State gezonden. Indiening bij de Tweede Kamer is voorzien zo spoedig mogelijk na het advies van de Raad van State.

Via de **Wet Terugkeer en vreemdelingenbewaring**⁴ worden vreemdelingen verplicht medewerking te verlenen aan de voor terugkeer noodzakelijke presentatie bij de autoriteiten van het herkomstland. Het wetsvoorstel ligt ter behandeling voor in de Eerste Kamer, maar moet worden geactualiseerd. Dit gebeurt middels een nota van wijziging op de novelle⁵ die bij uw kamer aanhangig is. De nota van wijziging gaat nog dit jaar naar de Raad van State voor advies, indiening bij de Tweede Kamer is voorzien voor het voorjaar van 2025.

Het wetsvoorstel strekkende tot **beroep in asielzaken bij één instantie (vervallen hoger beroep)** gaat in de zomer van 2025 in consultatie.

Met het **afschaffen van het verplichte aanmeldgehoor en de verplichte rust- en voorbereidingstijd** kan de IND meer maatwerk bieden. Het wetsvoorstel dat hier uitvoering aan geeft, moet zorgvuldig worden afgestemd op het hiervoor genoemde implementatievoorstel voor het Europees Asiel- en migratiepact, dat eveneens betrekking heeft op de asielprocedure.

We maken het mogelijk om **telefoons en andere gegevensdragers uit te lezen**. Dit is ook noodzakelijk in het kader van de uitvoering van het Europees Asiel- en migratiepact. Een wetsvoorstel hiertoe gaat in het najaar van 2025 in consultatie.

Het wetsvoorstel dat voorziet in de **afschaffing van de bestuurlijke dwangsom** is reeds in behandeling in de Eerste Kamer.⁶

⁴ Kamerstukken I 2017/18, 34 309, nr. A.

⁵ Kamerstukken II 2019/20, 35 501, nr. 2.

⁶ Kamerstukken II 2023/24, 35 749, nr. A.

Motie van het lid Rajkowski

In de motie-Rajkowski heeft uw kamer het kabinet verzocht nog voor het kerstreces degelijke (wets)voorstellen naar de Kamer te sturen aangaande het afschaffen van de verblijfsvergunning onbepaalde tijd, de invoering van het tweestatusstelsel en het afschaffen van het hoger beroep in asielzaken.

Een voorstel tot afschaffing van de verblijfsvergunning asiel voor onbepaalde tijd wordt, zoals aangekondigd in de brief van 25 oktober 2024, onderdeel van de asielnoodmaatregelenwet. Het wetsvoorstel wordt in het najaar voor een korte periode voorgelegd voor advies en uitvoeringstoetsen, vervolgens nog dit jaar voor advisering naar de Raad van State gezonden en na ommekomst van het advies van de Raad van State zo snel mogelijk bij de Tweede Kamer ingediend.

Het wetsvoorstel tot invoering van het tweestatusstelsel wordt dit najaar voor een korte periode voorgelegd voor advies en uitvoeringstoetsen en daarna nog dit jaar voorgelegd voor advies aan de Raad van State. Na ommekomst van de adviezen van de Raad van State zal dit wetsvoorstel zo spoedig mogelijk bij uw kamer worden ingediend, waarbij uiteraard de benodigde zorgvuldigheid bij het verwerken van de adviezen zal worden betracht.

Het wetsvoorstel tot afschaffen van het hoger beroep in asielzaken gaat in de zomer van 2025 in consultatie. Om tot een degelijk wetsvoorstel te komen moet worden gezien bij welke instantie het beroep in asielzaken wordt bevestigd, en wat hiervan de gevolgen zijn voor de betrokken instanties, zowel organisatorisch als rechtspositioneel. Daarnaast zal moeten worden gezien of voorzieningen voor rechtseenheid en prejudiciële vragen nodig zijn. Ik hecht eraan dat proces zorgvuldig te doorlopen.

Tot slot

Ik vind het van belang te benadrukken dat het bovenstaande een planning betreft. Een dergelijke planning is aan diverse factoren onderhevig. Mijn inzet is er echter onverminderd op gericht de voorgenomen wetgeving zo spoedig mogelijk in te dienen. Ik vertrouw op een spoedige behandeling van de wetsvoorstellen door uw kamer.

De Minister van Asiel en Migratie,
M.H.M. Faber – van de Klashorst